

Tema: Frihet i skolan

Ämne: SO, Sv

Rekommenderad årskurs: 4–6

Lektionslängd: 30–50 minuter

Material och förberedelser: Läs igenom och ta med lektionshandledningen. Kopiera upp en klassuppsättning av elevbilagorna 1 och 2 som följer direkt efter lektionshandledningen. Se till att eleverna har tillgång till papper och penna. Innan ni arbetar med denna lektion bör ni ha gått igenom lektionen ”Inledning barnkonventionen” #11.

Syfte och mål enligt Lpo94 och kursplan: Syftet med lektionen är att belysa vilka rättigheter och vilka skyldigheter eleverna har i skolan. Övningen låter även eleverna arbeta med frågor som bidrar till att skolan präglas av solidaritet mellan människor.

1. Inledning och syfte

Övningen syftar till att göra eleverna medvetna om vad deras rättighet ”frihet i skolan” innebär– vad är det som styr den egna friheten och varför friheten aldrig får ske på bekostnad av andra?

Regler och normer utvecklas för att vi skall kunna fungera tillsammans och är nödvändiga för fredlig och givande samexistens. Det är viktigt att se upp med normer som inskränker vissa barns och människors rätt till frihet (exempelvis inte bli mobbad för att man vägrar dricka sprit, inte vill snatta eller har annorlunda kläder). FN:s allmänna förklaring och barnrättskonventionen visar på vilka rättigheter och skyldigheter som människor har gentemot varandra.

2. Instruktion och genomförande

- a) Inled lektionen med att diskutera nedanstående frågor i helklass. Lista de åsikter och förslag som diskuteras på tavlan samt låt eleverna skriva ner detta i tillhörande elevbilaga 1:

Frågor: (Återfinns även i elevbilaga 1)

1. Hur ska skolan se ut för att alla ska känna sig trygga och lugna?
2. Hur ska man bete sig mot kamrater och andra elever?
3. Hur ska man bete sig mot lärarna? Vad händer om man gör saker som man inte får i skolan?
4. Hur skulle skolan se ut om ni själva fick bestämma?
5. Hur skulle man kunna anpassa skolan efter vad barnen vill?

- b) Låt sedan eleverna fundera över följande frågor och be dem skriva ner sina svar i tillhörande elevbilaga 1:

Frågorna: (Återfinns även i elevbilaga 1)

6. Vilken frihet har man i skolan
7. Vad tycker ni att man får göra utan att såra eller förstöra för andra?

- c) Diskutera och skriv ner tillsammans i helklass vad ni kommer fram till på stora tavlan. Försök att hitta och samlas kring några regler som alla tycker är viktiga.
- d) Avslutningsvis går ni tillsammans med eleverna genom de oavslutade meningarna i elevbilaga 2. Låt eleverna individuellt avsluta meningarna och diskutera sedan svaren i helklass. Ge gärna eleverna möjlighet att komma med synpunkter på andras åsikter.

3. Summering, fördjupning och uppföljning

För att summera lektionen kan ni förslagsvis ta fram egna affischer med förhållningssätt och/eller lista hur man i allmänhet ska bete sig när man är i skolan.

Vidare kan ni även ta fram korta repliker och spela upp forumspel som tar upp olika händelser där eleverna har behandlat varandra bra eller dåligt.

För att fördjupa sig i ämnet föreslår vi följande hemsidor:

- www.amnesty.se
- www.rb.se
- www.unicef.se
- www.ecpatsweden.org
- www.Centrummotrasism.nu
- www.sverigemotrasism.se

1. Hur ska skolan se ut för att alla ska känna sig trygga och lugna?

2. Hur ska man bete sig mot kamrater och andra elever?

3. Hur ska man bete sig mot lärarna? Vad händer om man gör saker som man inte får i skolan?

4. Hur skulle skolan se ut om ni själva fick bestämma?

5. Hur skulle man kunna anpassa skolan efter vad barnen vill?

6. Vilken frihet har man i skolan?

7. vad tycker ni att man får göra utan att såra eller förstöra för andra?

Frihet är att _____

Jag vill lära mig att _____ i skolan

Ett barn ska inte behöva _____

Min viktigaste rättighet är _____

Man ska inte _____ varandra

Vuxna ska lyssna på _____

Alla barn ska _____

Det roligaste i skolan är att _____

En bra skolkamrat är _____

En bra lärare är _____